

Moramo se tudi sami okrepiti

Ko smo poslušali po radiu prijazne besede predsednika republike slovenski delegaciji in njegovo obljubo, da bo posredoval za izpolnitev zahtev za zaščito slovenske manjšine, se nam je »inako storilo« pri srcu, kot se pravi, in smo bili seveda tudi močno vzradoščeni. Ne dvomimo, da bodo obljube vsaj tokrat uresničene, čeprav smo na žalost že skoro navajeni na to, da se obeti, ki jih izrečejo na tako visokih mestih, hitro izgubijo nekje v mehkem rimskem zraku. Nismo še povsem pozabili prijaznih besed in obetov, ki jih je bila pred letom deležna slovenska delegacija, ki je šla obiskat ministrskega predsednika Andreottija. Kaj vse bi se bilo moralo po njegovih besedah zgoditi v prid slovenske manjšine v Italiji, a na tisto še vedno čakamo. Prav zaradi tega je bilo treba zdaj romati še k predsedniku Pertiniju ...

Realistično pojmovanje naše in italijanske stvarnosti pa nam narekuje, da se ne zanašamo samo na obljube iz Rima, ampak da skušamo sami napraviti vse, kar moremo, da napravimo našo slovensko skupnost v mejah Italije kar najbolj močno in odporno, tako da bo čim manj odvisna od hipotetičnih zaščitnih ukrepov, ki so še v božjih rokah, ali bolje rečeno, v rokah italijanske birokracije. Ta pa melje še veliko bolj počasi kot sloviti božji mlini, ki so vsaj gvišni, kot pravi lepi slovenski pregovor.

To ne pomeni, da ne bi terjali zaščite; nasprotno! Pač pa pomeni, da bi morali čimprej ne samo premisliti, ampak tudi točno ugotoviti, kaj nam je kot manjšini nujno potrebno in kaj lahko storimo sami ali pa s pomočjo matične Slovenije in države. Menimo, da je treba predvsem takoj začeti z delom za čim večjo poglobitev narodne zavesti. Zajeziti je treba nevarni in hkrati malo brihtni pojav, da pojmuje velik del mladine narodno zavednost in zlasti še narodno delovanje kot nasprotno neki abstraktni levičarski »naprednosti«, ki se napaja s frazami iz rimskih skrajno levih central.

Storiti bi bilo treba tudi vse, kar je mogoče, da bi gospodarsko in s tem tudi narodno in biološko okrepili našo manjšino. Ali res ni mogoče ničesar storiti, da bi pripomogli našim novim in mladim družinam do lastnega stanovanja? Mislimo, da bi bila ena izmed dolžnosti naših denarnih zavodov, da bi nekoliko rajši in po sprejemljivejših pogojih dajali posojila mladim parom, da bi si lahko kupili stanovanja. Sedanji pogoji so nesocialni in pretirani, celo okrutni. Kaj pomaga, če

dalje na 4. strani ■

Slovensko odposlanstvo pri predsedniku republike:

»Država je dolžna zaščititi manjšine«

Predstavniki slovenske narodne manjšine v Italiji so popolnoma pravilno ravnali, ko so sklenili, da zaprosijo za sprejem pri predsedniku republike Pertiniju, da ga kot najvišjega varuha republiške ustave seznanijo s stanjem slovenske manjšine v Furlaniji - Julijski krajini. V lanskem avgustu je enotno slovensko delegacijo sprejel predsednik vlade Andreotti in tedaj pristal na njeno zahtevo, naj se v okviru predsedstva vlade ustanovi posebna komisija z nalogo, da prouči specifična vprašanja slovenske manjšine in sestavi osnutek norm za njeno zaščito, ki naj jih nato odobri parlament.

Ta komisija je bila res sestavljena in je začela s svojim delom v začetku tega leta, vendar se do zdaj dejansko še ni niti lotila proučevanja bistvenih in temeljnih vprašanj slovenske manjšine, čeprav je že poteklo 18 mesecev od ratifikacije osimske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, to je rok, ki ga je med drugim omenil sam predsednik vlade in v katerem bi morala komisija opraviti svoje delo, pristojna zakonodajna oblast pa odobriti ustrezne zaščitne norme.

Medtem se je zgodilo, da je vlada mimo komisije pripravila zakonski osnutek, ki ga je slovenska manjšina označila za pravo izzivnjo, ker je predvideval nekaj zaščitnih norm le za Slovence na Tržaškem. Šlo je za poskus, da se nekako »uzakoni« diskriminacija med manjšino samo, saj ta zakonski osnutek ni v ničemer upošteval potreb in zahtev Slovencev v goriški in videmski pokrajini. Res je sicer,

da je vlada na soglasno zahtevo slovenske manjšine in ob podpori italijanskih demokratičnih strank svoj zakonski osnutek umaknila, vendar je le nekaj dni potem zunanji minister Forlani v intervjuju, ki ga je objavilo ljubljansko »Delo«, v bistvu potrdil veljavnost logike, ki je botrovala omenjenemu vladnemu zakonskemu osnutku, češ da predvideva osimska pogodba le zaščito Slovencev v bivši coni A neuresničenega Svobodnega tržaškega ozemlja, skratka le zaščito Slovencev na Tržaškem.

Predsedniku republike Pertiniju je treba vsekakor priznati veliko občutljivost tudi za specifične probleme slovenske manjšine, saj je takorekoč v nekaj dneh pristal na razgovor s slovenskim odposlanstvom.

Tako je v torek, 21. t.m., slovenska delegacija, ki so jo sestavljali komunistična senatorka Jelka Gerbec, predsednik Slovenske skupnosti Andrej Bratuž, član tržaškega vodstva socialistične stranke Branko Pahor, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Boris Race, predsednik Sveta slovenskih organizacij Damijan Pavlin ter Viljem Černo, Pavel Petričič in Marino Qualizza, imela priložnost, da državnemu poglavarju obrazloži stanje slovenske manjšine, kot se kaže 30 let po uveljavitvi republiške ustave in 3 leta po podpisu osimske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, ki se v svojem besedilu dotika tudi vprašanja zaščite narodnih manjšin. Delegacija je predsedniku Pertiniju izročila pismo, ki opozarja na dosedanja prizadevanja za ure-

(Dalje na 7. strani)

REZULTATI VOLITEV - ODPOR PROTI CENTRALIZMU

V italijanski javnosti in zlasti v rimskih političnih krogih je vladalo veliko zanimanje za izid deželnih volitev na Tridentinskem in Južnem Tirolskem, ki so bile v nedeljo, 19. t.m. Vsedržavne italijanske stranke so v volilni boj tokrat posegle s svojimi najvidnejšimi predstavniki, kot so Zaccagnini za Krščansko demokracijo, Berlinguer za komunistično partijo ter Craxi za socialistično stranko. Nekateri politični opazovalci so se spraševali, zakaj in čemu tolikšna vnema rimskih strankinih vodstev za volitve v tej deželi pod Alpami, ki zaradi prisotnosti nemško govore-

čega prebivalstva na Južnem Tirolskem in bogate zgodovinske tradicije na Tridentinskem tako ljubosumno čuva svojo avtonomijo in takorekoč nagonsko zavrača vsak centralinistični poskus. Nekateri so prav zaradi tolikšne vneme strankinih rimskih central predvidevali, da izidi volitev ne bodo takšni, kakršne so pričakovala osrednja vodstva strank.

V ponedeljek so volilni podatki dokazali, da so ti opazovalci imeli popolnoma prav. Za te deželne volitve na Južnem Tirolskem in Tridentinskem je predvsem značilno dvoje: da

dalje na 2 strani ■

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 26. novembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Nediški zvon; 10.15 Vedri zvoki; 10.30 Obiščevo Samatorco; 11.00 Poročila; 11.05 »Pika Nogavička« (Astrid Lindgren, prevedla Kristina Brenkova, dramatisirala Zora Saksida), 1. del; 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.20 Poslušajmo spet; 14.00 Poročila; 15.00 Nedeljsko popoldne: Napotki za filateliste ter šport in glasba; 19.00 Poročila.

□ PONEDELJEK, 27. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Lahka glasba; 9.30 Psihologija predšolskega otroka (Alenka Rebula); 9.45 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Odlomki iz Svevoeve proze (Josip Tavčar); 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Kdo je na vrsti? (Atilij Kralj); 12.20 Vesela glasba; 13.00 Poročila; 13.15 Naša pesem 1978; 14.00 Novice; 14.10 Roman L. N. Tolstoj-B. Baranovič Battelino: »Vstajenje«; 14.30 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin); 15.30 Poročila; 16.30 Glasbena panorama; 17.00 Poročila; 17.05 Ada Markon o operi »Tosca«; 18.00 Poročila; 18.05 Čas in družba; 18.20 Klasični album; 19.00 Poročila.

□ TOREK, 28. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Popevkarji; 9.30 Poznate Evrope? (Ivana Suhadolc); 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 »Moč preteklosti«; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 »Vstajenje«; 14.30 Stara navada, železna srajca (Rosana Purger); 15.00 Mladi izvajalci; 15.30 Poročila; 15.35 Poglejmo v izložbo plošč (Ingrid Kalan); 16.30 Čudoviti otroški svet; 17.00 Poročila; 17.05 Skladatelj Fran Štefani Vilhar (dr. Gojmir Demšar); 18.00 Poročila; 18.05 Problemi slovenskega jezika; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ SREDA, 29. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Včeraj in danes; 9.30 Kaj nam pomenijo danes? (Boris Pahor); 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Ljudje in dogodki; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Odlomki iz operet; 13.00 Poročila; 13.15 Naši zbori; 14.00 Novice; 14.10 »Vstajenje«; 14.30 Kličite Trst 31065; 15.30 Poročila; 16.30 Otroci pojo; 17.00 Poročila; 17.05 Sopranistka Gloria Paulizza (Nadja Ambrožič); 18.00 Poročila; 18.05 »Meščnik«; 18.25 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ ČETRTEK, 30. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.30 Družina; 9.45 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 »Moč preteklosti«; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov; 14.00 Novice; 14.10 »Vstajenje«; 14.30 Glasbene oblike in izrazi (Tomaž Simčič); 15.30 Poročila; 15.35 Priročnik lahke glasbe; 16.30 Kje je napaka?; 17.00 Poročila; 17.05 Klavirske skladbe v dobi čitalnic; 18.00 Poročila; 18.05 Gospodarska društva; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ PETEK, 1. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Vam ugaja jazz?; 9.30 Iz beležnice Zore Tavčar; 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Nenavadne zgodbe; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 V starih časih; 12.30 Glasba narodov; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovsko tekmovanje Seghizzi; 14.00 Novice; 14.10 »Vstajenje«; 14.30 Pesmi iz polpreteklega doba; 15.00 Popevkarji; 15.30 Poročila; 15.35 Zgodovina rock in pop glasbe (Mara Žerjal); 16.30 Otroški vrtljak (Lučka Susič); 17.00 Poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Poročila; 18.05 Kulturni dogodki; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ SOBOTA, 2. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Z vseh koncev; 9.30 Življenje besed (Pavle Merku); 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.30 Kulturna rubrika; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah 13.00 Poročila; 13.15 Ljudske pesmi; 14.00 Novice; 14.10 »Vstajenje«; 14.30 Končno, sobota!; 15.30 Poročila; 15.35 Iz filmskega sveta; 16.30 Odprimo knjigo pravljic; 17.00 Poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Poročila; 18.05 »Bakhe« (priredba Alojz Rebula); 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

REZULTATI VOLITEV - ODPOR PROTI CENTRALIZMU

■ nadaljevanje s 1. strani

je v bocenski pokrajini dosegla pravo zmago - slavje Južnotirolska ljudska stranka, to je krovna politična organizacija nemško govorečega prebivalstva, v tridentinski pokrajini pa se je krepko uveljavila Tridentinsko-tirolska ljudska stranka, to je avtonomistična italijanska stranka, ki je s svojim uspehom odvzela Krščanski demokraciji absolutno večino, s katero je razpolagala ves čas po drugi svetovni vojni.

Vsederžavne italijanske stranke niso torej dosegle na volitvah uspeha, ki so ga pričakovali, saj so vse več ali manj nazadovale v primerjavi s političnimi volitvami leta 1976. Pri tem mnoge preseneča zlasti nazadovanje socialistične stranke, kar je bilo značilno že za junijske volitve v Furlaniji - Julijski krajini. Očitno je, da je tej stranki odvzela glasove lista Nove levice, ki so jo predstavili radikalci, pristaši skrajno leve organizacije »Lotta continua« ter gibanje delavcev za socializem. Ta lista je namreč prejela v celotni deželi nekaj nad 4 odstotkov glasov in je v bocenski pokrajinski svet izvolila nemško govorečega predstavnika.

Zanimivo je, da sta komunistična partija in socialistična stranka nastopili na volitvah na Južnem Tirolskem z mešanima kandidatnima listama, se pravi, da so na listi bili tudi nemško govoreči kandidati. Jasno je, da sta ti stranki s tem računali, da bosta lažje prodrli med nemško govoreče volivce, ki so do zdaj v ogromni večini glasovali za Južnotirolsko ljudsko stranko. Ta poskus se v glavnem ni posrečil, saj so le komunisti izvolili enega nemškega kandidata, čeprav niso ponovili uspeha z zadnjih političnih volitev.

Južnotirolska ljudska stranka (Südtiroler Volkspartei) je, kot smo že omenili, dosegla v nedeljo pravo zmago - slavje, saj je za njeno listo glasovalo kar 61,3 odstotka volivcev, s čimer je ta stranka napredovala tako v primerjavi z zadnjimi političnimi volitvami kot tudi z deželnimi volitvami leta 1973. Izid teh volitev je pokazal, da so se Južni Tiroli glede na prisotnost nemško govorečih kandidatov na listah italijanskih vsederžavnih strank, kot sta KPI in PSI, še bolj strnili okrog svoje stare stranke, od česar so imele še največjo škodo ostale manjše nemške stranke.

Poskus političnega razkrajanja Južnotirolske ljudske stranke, ki ima v bocenskem pokrajinskem svetu že 30 let nesporno oblast, se je torej ponesrečil in so dosedanji njeni voditelji prejeli novo zaupnico. To velja zlasti

za predsednika dr. Magnaga, ki je prejel nad 71 tisoč preferenčnih glasov, kar predstavlja pravi pravcati višek.

V novem bocenskem pokrajinskem svetu, ki ima, kot znano, tudi zakonodajno oblast, saj mu je bila z znanim »paketom« priznana najširša avtonomija, bo imela Južnotirolska ljudska stranka kar 21 svetovalcev od skupnih 34. Glede na jezikovno pripadnost bo nemško govorečih prebivalcev zdaj v svetu kar 25, Italijanov pa samo devet. To razmerje je važno, ker se po tem ključu na osnovi »paketa« med drugim sprejemajo kandidati v občinske in pokrajinske službe. V primerjavi z dosedanjim stanjem bo torej nemško govoreča skupnost na boljšem, saj ima enega predstavnika več v pokrajinskem svetu.

Južni Tiroli so v okviru italijanske države narodna manjšina, kot je naša slovenska. Z razliko od naše manjšine so Južni Tiroli ves čas po drugi svetovni vojni v političnem pogledu spoštovali načelo enotnosti navzven, se pravi ohranili skupno politično organizacijo. Priznati je treba, da se je takšna politika doslej izkazala za učinkovito in uspešno, saj je dejansko preprečila asimilacijo, izbojevala avtonomijo ter ustvarila pogoje za nadaljnji socialni in gospodarski razvoj avtohtonega prebivalstva.

V tridentinski pokrajini je, kot smo že omenili, Krščanska demokracija izgubila absolutno večino, s katero je razpolagala v vsem povojnem razdobju. To je po našem prepričanju zlasti posledica strankine centralistične politike, ki gotovo ni privlačna za ljudske množice na Tridentinskem, katere imajo za seboj bogato tradicijo avtonomije, saj ta izhaja še iz časov pred prvo svetovno vojno, ko je ta dežela bila pod Avstrijo. Jasno je, da je na tem polju bogato žela Tridentinsko-tirolska ljudska stranka in se na zadnjih volitvah tudi krepko uveljavila.

Za vsederžavne italijanske stranke in zlasti za Krščansko demokracijo, ki je v tem pogledu popolnoma zatajila načela Sturzove Ljudske stranke, pomeni izid nedeljskih volitev na Tridentinskem pomemben nauk. Volivci so predvsem hoteli povedati, da so siti politike, ki se določa na ravni rimskih strankinih vodstev, brez kakršnegakoli sodelovanja tistih, ki se jih te politične odločitve neposredno tičejo. Volivci skratka čedalje bolj zahtevajo soudeležbo, ki je pravzaprav bistvo resnične demokracije in ki jo tudi zagotavlja republiška ustava.

Kitajci še vedno bežijo v Hong Kong

Čeprav so se razmere na Kitajskem zadnji čas precej sprostile — prvič so se pojavili v tisku in na »stenčasih« celo napadi na Maotse-tunga in njegov kult (dolžijo ga, da je podpiral zloglasno tolpo štirih) — in se je zboljšala tudi življenjska raven, se vendarle večja število ljudi, ki pribеžijo v Hong Kong. Iz tega se da sklepati dvoje, pravijo tamkajšnji opazovalci. Prvič, da je zdaj nadzorstvo manj strogo in se da lažje pobegniti čez mejo, in drugič, da Kitajci še niso prav prepri-

čani, da se bo sedanje bolj liberalno vodstvo lahko obdržalo v sedlu. To pa je hkrati tudi glavni politični problem sedanjega vodstva — da odpravi apatijo in demoralizacijo, ki se je polastila ljudstva v zadnjih desetih letih Maovega kulta, »kulturne revolucije« in zmešnjav. Letos je pribеžalo v Hong Kong (čez hribe ali po morju) že nad 50.000 Kitajcev, ki so se legalno prijavili, lani pa jih je bilo vse leto 26.500. Precej pa se jih skuša tudi ilegalno prikrasti v Hong Kong.

TO SO SEKTE!

Komaj v naši predpredzadnji številki, od 2. t. m., smo objavili daljši članek pod naslovom »Nevarne verske sekte«, v katerem smo opozorili na »pogubno dejavnost raznih takomenovanih religioznih sekt«. A že so strašni dogodki v nekdanji Britanski Gvajani, ki je postala pred nekaj leti samostojna, ne samo potrdili naš opomin, ampak razkrili delovanje sekt še v veliko bolj strašni luči.

Do hipa, ko to pišemo, so našli v naselbini psevdoreligiozne in psevdosocialistične

voljnimi« prispevki okrog 10 milijonov dolarjev (8 milijard lir) premoženja. Znal je navzati stike in pridobiti zase veliko vplivnih osebnosti, med njimi celo ameriškega podpredsednika Mondala, Carterjevo ženo in druge, da so mu dali priporočilna pisma, s katerimi je prepričal predsednika »socialistične« Gvajane, da mu je odstopil kakih 15 kvadratnih kilometrov obsegajoč kos ozemlja v odročni džungelski pokrajini, kamor je Jones lani odpeljal kakih 1100-1200 svojih pristašev (natančno število ni znano).

Verjetno se je zbal, da bi poslanec Ryan razkril pred ameriško javnostjo pravi značaj njegove sekte in njegove tiranske oblasti, zato je dal ubiti najprej Ryana in njegovo spremstvo (ljudem v drugem letalu se je posrečilo pobežniti), nato pa je zaukazal sekto množični samomor s ciankalijem, pomešanim z limonado. Večji del sekte pa je pravočasno pobežnil v pragozd. Dozdaj so se le redki upali iz njega. Boje se, da so drugi postali — ali da bodo v kratkem postali — žrtve lakote, bolezni, divjih zveri ali strašnih rib piranhas, ki v hipu oglodajo do kosti ljudi, ki zaidejo v reke, kjer mrgoli teh drobnih pošasti.

Očitno pa je, da tudi tisti, ki so mrtvi, niso vsi napravili »samomora«. Če bi bili želeli umreti, bi bil vsakdo že prej sam napravil konec svojemu življenju. Predvsem je treba opozoriti, da je med mrtvimi tudi 82 otrok, ki gotovo niso napravili samomora in si niso želeli smrti. Nekateri so bili tudi, kot rečeno, ustreljeni, najbrž pri poskusu bega. Mnogi pa so gotovo spili smrtni strup, pripravljen v pločevinasti kadi, pod pritiskom svojega »vodje« in drugih fanatikov ter oborožencev. Gre torej za masovni umor in šele v drugi vrsti za masovni samomor.

Zadeva ima tudi svojo politično plat. Razodela je namreč, kako naivna in dostopna je Carterjeva uprava za pronicanje takih bolestitnih demagoških in psevdoverskih elementov. Ameriški tisk opozarja, da bo morala biti v tem pogledu previdnejša. Sektin voditelj Jim Jones je med drugim pisaril Carterjevi ženi in ji svetoval, naj nagovarja moža za to, da bi se pobotal s Fidel Castrom.

Poročajo, da v Kaliforniji mrgoli takih sekt, kot je bila Jonesova. Pri tem je Kalifornija najlepša država Združenih držav, z najboljšim podnebjem in najvišjo življenjsko ravno. Mogoče prav to napravlja mlade ljudi mehkužne in jih zavaja v utopije. Upati je,

da bodo oblasti odslej strožje bdele nad delovanjem sekt, da bi obvarovale ljudi pred izkoriščanjem.

Po najnovejših vesteh je jemal Jones mamila. Imel je fiksno idejo, da je bolan. Pri sebi je nosil 3 milijone dolarjev v bankovcih no 100 dolarjev. Njegov 19-letni sin, ki je slučajno ušel smrti, ker je bil z baseballskim moštvom na gostovanju v gvajanski prestolnici Georgetown, je povedal, da je sovražil očeta zaradi njegovega tiranstva. Rekel je, da je postal oče »fašist«. Dejansko pa je bil norc in hkrati velik egoist in pohlepnež.

—o—

ANDREOTTI V LONDONU

Predsednik italijanske vlade Andreotti je bil v Londonu, kjer se je sestel z angleškim premierom Callaghanom. Predsednika vlade sta spremljala zakladni minister Pandolfi in guverner Italijanske banke Baffi ter še skupina funkcionarjev zunanega ministrstva. Glavna tema pogovorov je bil evropski monetarni sistem, za katerega se potegujeta Francija in Nemčija. Italija je, kot znano, že izrazila pripravljenost, da pristopi k novemu sistemu pod pogojem, da isto storijo ostale članice Evropske gospodarske skupnosti. Angleži pa imajo tehtnejše pomisleke, ki so tudi notranjepolitičnega značaja. O tem vprašanju bodo odločali na prihodnjem zasedanju vladnih predsednikov držav skupnosti, ki bo 4. in 5. decembra v Bruslju.

DOLGOVI

VZHODNOEVROPSKIH DRŽAV

Zadolženost vzhodnoevropskih držav na Zahodu stalno narašča. Tako trdi poročilo izvedencev gospodarske komisije Združenih narodov za Evropo, po katerem imajo zahodnoevropske države od 40 do 50 milijard dolga na Zahodu. Izvedenci Združenih narodov pri tem opozarjajo, da se trgovinska bilanca med obema skupinama držav odločno nagiba v korist Zahoda. Trgovinski primanjkljaj Vzhodne Evrope do Zahoda je leta 1975 dosegel rekordnih 10 milijard dolarjev, predlaskim in lani pa je padel na 6 milijard dolarjev. Ob koncu leta 1978 pa pričakujejo, da bo deficit trgovinske bilance narasel na približno 8 milijard in pol dolarjev. Da krijejo ta primanjkljaj so vzhodnoevropske države prisiljene sklepati posojila pri zahodnih bankah.

KATOLIŠKE ŽENE BI RADE POSTALE DUHOVNICE

Kot poročajo ameriški listi, se je te dni zbralo v Baltimoru nad 2000 katoliških nun in laičnih žensk, pa tudi nekaj duhovnikov in laikov na zborovanje, kjer so naglašale svojo željo, da bi bile posvečene za duhovnice. Zahtevale so, naj bi Cerkev odpravila skoro 2000-letno omejitev duhovništva na same moške. Taka sprememba je po njihovem prepričanju potrebna glede na to, da so tudi na drugih področjih že padle ali pa zdaj padajo pregrade, ki so onemogočale žensko enakopravnost. Trdile so, da bi bilo žensko duhovništvo v skladu s časom in zahtevami iz ljudstva, pa tudi s potrebami. Samo moško duhovništvo je po njihovem vsiljeno z vrha, po cerkveni hierarhiji. Mnoge teh žensk že delijo obhajilo in nekatere tudi že spovedujejo, čeprav brez cerkvenega dovoljenja. Sprejele so resolucijo, ki našteva njihove zahteve, poslata pa nameravajo tudi delegacijo k papežu Janezu Pavlu II. v Rim. Očitno pa je, da so pod močnim vplivom anglikanskih sekt.

SLAVNOSTNA ŠTEVILKA »NAŠEGA TEDNIKA«

Naša uprava ima na razpolago nekaj izvodov slavnostne številke »Našega tednika«, glasila Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je izšla ob 30-letnici izhajanja. Gre za 100 strani obsegajočo številko, z bogato in pestro vsebino, ki osvetljuje sedanji in polpretekli položaj na Koroškem ter hkrati nudi prerez stanja v slovenskih občinah v Avstriji, Italiji in na Madžarskem ter v vseh občinah v Sloveniji. Kdor se zanjo zanima, se lahko obrne na našo upravo (torek, sreda, četrtek in petek od 9. do 12. ure). Vsak izvod stane 500 lir.

sekte »Tempel ljudstva«, ki jo je ustanovil in vodil fanatični kalifornijski zmedenec, mešanec Jim Jones, 409 trupel pripadnikov sekte, ki so napravili samomor ali pa so jih s strelji iz hitrostrelk in pušk pobili oboroženi stražarji, ko so se hoteli pred prisilnim »samomorum« rešiti v džunglo. Že prej so pripadniki sekte s puškami in hitrostrelkami ubili ameriškega zveznega poslanca, člana predstavniške zbornice, Ryana in tri njegove spremljevalce, kalifornijske fotografe in časnikarje, ter neko 18-dekle, ki je šlo z njimi na letalo, da bi se rešilo iz Jonesove oblasti. Poslanec Ryan, je prispel z dvema najetima letaloma v oddaljeno džungelsko naselbino, da bi se prepričal, koliko je resnice na pritožbah, ki so prihajale iz naselbine (zlasti v pismih sorodnikom v Kaliforniji), da Jones terorizira ljudi v svoji oblasti. Možakar je pridobil v Kaliforniji za svojo »versko-socialistično« sekto okrog 20.000 ljudi in si nabral s »prosto-

V Evropski skupnosti ni razumevanja za manjšine

Junija prihodnje leto bodo direktne volitve v parlament Evropske skupnosti. Vendar pa kaže, da pri tem ni nihče pomislil na narodne manjšine. Količnik za izvolitev enega evropskega poslanca bo tako visok, da ga bodo zmogle le zelo številne in predvsem politično enotne narodne manjšine, kot npr. Južni Tirolci. Brez vsake možnosti pa bodo manjše ali politično razdeljene ali celo razdrobljene manjšine, kot smo npr. Slovenci v Italiji, Valdostanci, Baski (v južni Franciji), Furlani, Bretonci ali Frizi. Utegnili pa bi izvoliti enega ali več poslancev Irci na Severnem Irskem,

morda tudi Waležani. Manj verjetno je to za dansko manjšino v Nemčiji. Vsekakor pa bodo ti kot tudi Irci na Severnem Irskem in Južni Tirolci in Valdostanci zastopani po poslancih svojih matičnih držav, ki so vse članice Evropske skupnosti.

—o—

V Abesiniji grozi lakota dvema milijonoma ljudi zaradi suše. Nomadsko pleme Afar je v nevarnosti, da bo uničeno, ker nima več kje pasti živine, od katere živi. Najhujša suša in lakota vladata v deželi Wollo v osrednji Abesiniji.

Ustanovljena Skupnost Alpe-Adria

Skupnost Alpe-Adria, ki združuje devet dežel oziroma republik iz štirih držav, je bila uradno ustanovljena v Benetkah. K skupnosti so, kot znano, poleg Furlanije-Juljske krajine pristopile še Veneto, socialistični republiki Slovenija in Hrvaška, avstrijske dežele Koroška, Štajerska, Salzburška in Zgornja Avstrija ter Bavarska. Skupnost bo usklajevala vprašanja skupnega interesa od prometnih povezav do pristaniške dejavnosti, turizma, varstva okolja, urbanističnega razvoja ter kulturno-znanstvenega sodelovanja. Ustanovitev vzhodnoalpske skupnosti je povzročila velik odziv v omenjenih deželah. Zdaj je podpredsednik Bavarske izjavil, da je s tem bil dosežen nov korak v sodelovanju vzhodno-alpske skupnosti pri iskanju rešitev za premostitev ovir, ki jih postavljajo državne meje. Bavarski

predstavnik je dejal, da skupnost devetih lahko bolj elastično rešuje probleme kot pa osrednje vlade ob boljšem poznanju pogojev in stvarnih potreb. Podpredsednik Bavarske je tudi dejal, da so aktivne federalistične skupine sposobne reševati katerikoli problem, tudi preko državnih meja. ALPE-ADRIA lahko tudi predstavlja vzgled tesnejšega deželnega sodelovanja na ravni evropske institucije za območja, ki imajo različno socialno in ideološko strukturo.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
v Trstu
V OGNJU GROZE PLAPOLAM
Ob 35. obletnici smrti pesnika
Franceta Balantiča

Govoril bo prof. Vinko Beličič
Proslava bo v ponedeljek, 27. novembra, ob 20.15 v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti 3.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

v četrtek 23., v torek 28. in v sredo, 29. t.m. ob 15.30
ERIK VOS
PLEŠOČI OSLIČEK

Slovenski klub v Trstu

vas vabi

v svoje prostore, Ul. sv. Frančiška 20/II, na drugo jesensko torkovo srečanje 28. novembra.

DILEME SLOVENSKE KULTURE
V POVOJNEM ČASU

Ob jugoslovanskem prazniku - Dnevu republike, bo polemčno govoril in se pogovarjal književnik in sedanjí direktor mariborske drame *Bojan Štih*.

NASLEDNJI TORKI:

5. decembra: POL LITRA VIPAVCA — Humor Damira Feigla bodo predstavili člani SSG ob sodelovanju harmonike.
12. decembra: BENEČIJA DANES — O sedanjem političnem boju beneških Slovencev za priznanje svojih pravic bodo govorili *Viljem Čreno, Pavel Petričič, Marino Qualizza*.
19. decembra: VEČER AVGUSTA ČERNI-GOJA — Ob profesorjevi 80-letnici bomo čas, prostor in pozornost posvetili ustvarjalnemu nemiru umetnika.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

CARLO GOLDONI

NERGAČ

komedija v treh dejanjih (2 delih)

V četrtek, 30. t. m. ob 20.30 za ABONMA RED E
V soboto, 2. decembra ob 20.30 za ABONMA RED F
V nedeljo, 3. decembra ob 16. za ABONMA RED G

Odkritje doprsnega kipa Iga Grudna v Nabrežini

V Nabrežini potekajo zadnje priprave na slovesnost, ki bo v nedeljo, 26. t.m., ko bodo odkrili doprsni kip pesnika Iga Grudna, ki je bil nabrežinski rojak in po katerem sta poimenovani tako nabrežinska srednja šola kot nabrežinsko prosvetno društvo.

Proslavo prireja domače prosvetno društvo, ki se bo s tem tudi spomnilo 30-letnice pesnikove smrti.

Doprsni kip je delo znanega slovenskega umetnika Ferda Kalina, načrt za primerno prostorsko ureditev pa je pripravil domačin Ivan Pertot. Slavnostni govornik na proslavi, ki se

bo začela ob 11. uri, bo prof. Nada Pertot. Nastopili bodo mešani pevski zbor »Igo Gruden« iz Nabrežine, dijaki nabrežinske srednje šole in nabrežinska godba na pihala.

—o—

NAŠE GLOBOKO SOŽALJE

V soboto so pokopali na Opčinah gospo Mihelo Tavčar, mater prof. in dramatika Josipa Tavčarja. Bila je zavedna Slovenka, žena odličnega značaja in priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Prof. Tavčarju in vsej družini izrekajo prijetljivi in znanici globoko sožalje.

Globoko sožalje izraža njemu in družini tudi Novi list.

SOŽALJE

Sekcija Slovenske skupnosti v občini Dornava Nabrežina izreka globoko občuteno sožalje svojemu organizacijskemu tajniku Mariju Kralju ob nenadni smrti dragega očeta Edvarda. Iskreno sožalje izraža tudi vdovi gospe Zori in hčerki Marizi.

—o—

ČE SO, NISO PREVEČ BRIHTNI

V zadnjih tednih se zlasti iz Italije in z Jadranskega morja množijo vesti o dozdevnih pojavljanih neznanih letelih predmetov - UFO. Mnogi verjamejo vanje, nekateri so jih seveda tudi »videli«, drugi zmajujejo z glavami. Eno pa je treba reči: če so zaresni, bitja v njih niso preveč inteligentna, ali pa sploh ne. Po tolikem času, kar obletavajo Zemljo, bi že lahko vedela, da jim na njej ne grozi nič hudega, če bi prišla z miroljubnimi nameni. Če bi bila inteligentna, bi jih moralo tudi bolj zanimati, da nas spoznajo od blizu. Če pa niso inteligentna, se nam jih tudi ni treba bati, čeprav pravi pregovor: »Boj se neumnega, ne hudobnega!«

ZELO POTREBEN INSTITUT

Na teološki fakulteti v Ljubljani so ustanovili institut za zgodovino Cerkve na Slovenskem. Preučeval bo zgodovino vsega, kar se tiče Cerkve na Slovenskem od pokristjanjenja do danes. Bil je res že nujno potreben. Čuditi se je le, da so do zdaj odlašali z njegovo ustanovitvijo.

Po raziskavah, ki so jih izvedli v okviru Kaiser-Permanente health plana v Walnut Creeku v Kaliforniji na 17.942 pacientkah, so prišli do ugotovitve, da so ženske, ki so več kot štiri leta uporabljale tablete proti spočetju, več kot dvakrat bolj izpostavljena nevarnosti kožnega raka. Isto velja za raka na maternici. Raziskave pa še niso zaključene.

Moramo se tudi sami okrepiti

■ nadaljevanje s 1. strani

se kaže narodna zavednost in požrtvovalnost samo pri nepremožnih in pri izobražencih, če pa se naši gospodarstveniki in zlasti še denarni zavodi smatrajo odvezani od nje.

Poživiti bi bilo treba tudi politično delovanje med ljudmi na terenu, napraviti našo politično in nacionalno propagando kvalitetnejšo in privlačnejšo, razprestí skrb za naše ljudi vseh plovod in pritegniti zlasti mladino. Tudi v kulturnem pogledu bi bilo treba narediti veliko več, zlasti kar zadeva kvaliteto.

Teško si je razložiti, zakaj vlada ponekod kar nekak bojkot do naših najvidnejših pisateljev in umetnikov.

Če ne bomo storili tega in še drugega, če ne bodo pomagali pri tem naporu vsi, tudi gospodarstveniki, tudi tisti, ki razpolagajo z denarnimi in drugimi gospodarskimi sredstvi, bo tudi pričakovana zaščita, ki jo čakamo iz Rima, zaman. Če bo sploh kdaj prišla, bo prišla prepozno.

S tem nočemo povzročati pesimizma, ampak buditi veselje in pogum za delo in za rast.

Kriza v sovodenjski občini

V petek, 17. novembra se je sestel na izredni seji sovodenjski občinski svet, ki bi moral razpravljati o kritičnem stanju v tekstilni tovarni »Manifattura Goriziana«. A do razprave ni prišlo pod predsedstvom župana Jožefa Češčuta, ker je le-ta podal ostavko na mesto župana in svetovalca ter zapustil sejno dvorano. Župan Češčut je tako utemeljil svojo odločitev:

»Ker smatram, da je napad popolnoma neutemeljen, kajti namen referendum je bil izključno ta, da se delavstvo posluži demokratične pravice in samostojno odloča o svoji usodi in ker so bridke izkušnje iz preteklosti (tovarna Lacego) pokazale, kam vodi akcija, ki ni globoko premišljena, podajam ostavko na mesto župana in svetovalca z mirno zavestjo, da sem s svojim dolgoletnim zasebnim in javnim delovanjem dovoľj jasno izpričal svojo predanost delavskim ljudem, med katere sem se vedno prišteval in za katere sem žrtvoval doberšen del svojega življenja.«

Po teh besedah se je župan zahvalil vsem, ki so mu pomagali pri opravljanju njegovih dolžnosti, in odšel iz sejne dvorane. Takoj za tem je občinski svet soglasno sprejel resolucijo, v kateri izraža solidarnost županu Češčutu in odklanja njegov odstop; nadalje izraža solidarnost tudi delavcem, ki se borijo za ohranitev delovnega mesta in smatra, da je nujna enotnost vseh za premostitev hude krize.

Odstop sovodenjskega župana je globoko pretresel vse občane in celotno slovensko narodno skupnost na Goriškem, še posebno zaradi političnih manevrov, ki se skrivajo za tem dogodkom. Kaj je pravzaprav zagrešil sovodenjski župan? Za pošteno uveljavljanje demokracije nič hudega: skupno s številnimi delavci je podpisal resolucijo, s katero delavstvo zahteva, da se s tajnim glasovanjem izreče o nadaljnji obliki boja. Zaradi tega so ga komunisti zelo grobo napadli v svojem glasilu »Unità« in vložili na goriškega župana resolucijo, v kateri so poimensko oblatili Jožefa Češčuta, kot najbolj zavzetega zbiralca podpisov. Ta napad je imel gotovo tudi politični namen: komunisti, ki skupno s socialisti vodijo občinsko upravo v Sovodnjah, so hoteli s tem dejanjem povzročiti odstop sovodenjske-

ga župana. Kljub temu pa so po izvršenem odstopu podpisali solidarnostno izjavo s PSI in SSK in se obvezali, da ne bodo več napadali Jožefa Češčuta. Toda že naslednjega dne so izdali letak, v katerem so ga ponovno napadli. Jasno je, da so v tej igri skrajno dvolični in da ne držijo danih obljub, to pa je v našem političnem življenju zelo neodgovorno dejanje. Sicer pa ni nič nenavadnega, saj smo priča v zadnjih časih na Goriškem že podobnim »kaznivim« dejanjem, in ni golo naključje, da so pri teh podvigih vedno prisotni komunisti, ki pa niso nikoli prizadeti. Pri vsem tem pa moramo tudi ugotoviti, da se ne pojavljajo nobene izjave, ki jih nekateri tako radi izrekajo ob vseh mogočih prilikah. Tu ne gre samo za pozabo.

Vsem je znano, da je Jožef Češčut že 27 let sovodenjski župan in da se je vedno pošteno in odločno boril za dobrobit svojih občanov; zato nočemo verjeti, da je s tem dejanjem hotel oškodovati delavce in prebivalstvo sovodenjske občine. Bolj se nagibamo k mnenju, da so ga hoteli odsloviti in nadomestiti z drugo osebo. Ta igra je gotovo nepoštena in žaljiva za vse Slovence. Ne vemo, če bo sovodenjski župan preklical odstop; a tudi v primeru, da bi se to zgodilo, bo ta napad komu-

nistov na njegovo osebo gotovo pričal o dejanju, ki ni najmanj zdravo za demokratično življenje v naši skupnosti. Ponovno se je izkazalo, da v določenih krogih prevladujejo skrajno strankarski interesi in da se uporabljajo metode, ki jih resnični demokrati ne morejo odobravati in ki imajo edini namen, da škodujejo človeku, ki je delal pošteno in velik del svojega življenja posvetil boju za uveljavljanje naših pravic in za dobrobit vseh občanov.

Sekcija Slovenske skupnosti v Sovodnjah je takoj po odstopu župana Češčuta izdala letak, v katerem izraža solidarnost vsem delavcem v tekstilni tovarni in sovodenjskemu županu in odločno obsoja ter zavrača napad PCI na osebo župana. Obenem ugotavlja, »da taki grobi in neupravičeni napadi jasno dokazujejo politično strategijo PCI, da izloči iz politične dejavnosti človeka, ki je vse svoje življenje posvetil borbi za ohranitev slovenskega lica svoje občine, in smatra, da take akcije ne samo rušijo enotnost slovenskih delavcev, ampak ogrožajo vso sovodenjsko skupnost.« Ob zaključku pa Slovenska skupnost »zahteva, da se takoj reši politična kriza na občinski ravni, in izjavlja, da je pripravljena prevzeti svojo odgovornost v sodelovanju z vsemi tistimi silami, ki so resnično pripravljene ohraniti in jamčiti slovensko bodočnost sovodenjske občine.«

N. C.

Težak položaj v tovarnah na Goriškem

Vsem je znano, da delujejo na Goriškem nekatere zelo važne tekstilne tovarne in da je ta proizvodnja glavni vir goriškega gospodarstva, obenem pa tudi številna delovna mesta za delavce iz mesta in okolice, med katerimi je tudi veliko Slovencev, zlasti v Podgori in tudi v Sovodnjah. Lahko bi rekli, da je to veljalo še do nedavnega, zadnje čase pa zadbiva zaposlitveni položaj hudo in dramatično podoba.

V podgorski tekstilni tovarni so delavci v dopolnilni blagajni že od februarja. Med tem časom so ponovno sprejeli v službo 780 od 1500 delovnih moči; vsekakor pa so v teku

pogajanja med člani družbe, sindikati in ministrstvom za industrijo, da bi dosegli čim bolj primerno rešitev in zagotovili delovno mesto vsem, ki so trenutno brez službe.

V zadnjem času je na Goriškem pozornost vseh obrnjena na položaj, ki je nastal v tekstilni tovarni (Manifattura Goriziana) v Sovodnjah. Zgodilo se je, da je gospodar odpustil 64 delavcev na precej tragičen način, saj je celo odvezel službo takim, ki edini služijo v družini; med temi je tudi veliko Slovencev, saj je znano, da je v tej tovarni zaposlenih mnogo domačnov in ljudi iz bližnjih krajev. Sindikalna organizacija je zelo ostro nastopila in napovedala hud boj. Delavci so zasedli tovarno in stražijo pri vratih; vendar se je pri vsej zadevi nekaj zataknilo. Izkazalo se je, da se vsi delavci ne strinjajo s tako obliko boja, in v ta namen so se organizirali tako, da so zahtevali, naj se vsi izrečejo s tajnim glasovanjem o umestnosti nadaljevanja boja. Vendar tega predloga sindikalni »voditelji« niso upoštevali in so rajši v javnost vrgli »vest«, da gospodar podkupuje nekatere delavce in da izvaja pritiske nanje. Realnost pa je nekoliko drugačna: dejstvo je, da se je več kot 250 delavcev od 350 izreklo za to zares demokratično obliko odločanja in brez vsakega pritiska; to pa pomeni, da je zelo velika večina odločila drugače, kot so mislili njihovi sindikalni »šefi«. Z drugo besedo: pokazalo se je, da sindikat ne obvlada več situacije in da se delavci popolnoma požvižgajo na odločitve, ki so sprejete »na vrhu«.

To pa je bilo za tajništvo določene stranke že kar preveč. In začela se je prava gonja proti nekaterim osebam, v prvi vrsti proti sovodenjskemu županu (o tem poročamo na drugem mestu).

Starši goriških dijakov protestirajo

Starši dijakov državnega strokovnega zavoda za trgovino »Ivan Cankar« s slovenskim učnim jezikom so sprejeli na zborovanju v prostorih zavoda protestno izjavo, s katero so se pridružili protestu profsorskega zbora in protestu zavodnega sveta ter pismoma Sindikata slovenskih šolnikov zaradi neprimerne načina odstranitve prof. Albina Sirka, ugledega in sposobnega šolnika, z mesta poverjenega ravnatelja omenjenega zavoda, na katerem je že štiri leta uspešno opravljal ravnateljske dolžnosti in dvignil zavod na zadovoljivo strokovno raven iz prejšnjih nesprijemljivih razmer.

Starši vidijo v tem ukrepu grob napad na slovensko šolstvo in na slovensko narodno skupnost v Italiji. O tem dejanju je poročalo slovensko kot tudi italijansko časopisje na našem območju. Starši tudi obžalujejo, da niso niti osrednje niti pokrajinske šolske ob-

lasti pokazale razumevanja do bistvenih vprašanj slovenske šole.

Posebno pa je še treba obžalovati, da ista šolska oblast različno tolmači pravice slovenske skupnosti, ki izhajajo iz načel italijanske ustave. Medtem ko šolsko skrbništvo v Trstu sprejema npr. slovenske pismene vloge, terja goriško šolsko skrbništvo zanje še priloženi italijanski prevod, kakor da bi šlo v primeru Trsta za drugo državo.

Starši se pridružujejo slovenski javnosti v zamejstvu, ki terja od pristojnih oblasti utemeljeno pismo pojasnilo v zvezi z navedeno odstranitvijo prof. Albina Sirka z ravnateljskega mesta.

Ta protest ne zadeva v nobenem primeru osebnosti prof. Vitomere Vesel, sedanje poverjene ravnateljice na slovenske trgovskem zavodu »Ivan Cankar« v Gorici, katera uživa nesporen ugled in zaupanje profsorskega zbora.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Predavanje o »Dejanju« v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu

V ponedeljek zvečer je predaval v Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizetti 3 časnikar Franc Jeza o 40-letnici začetka izhajanja revije »Dejanje«, ki je postala po svoji intelektualni moči in literarni kvaliteti prispevkov takoj osrednja slovenska revija tistega časa. Okrog nje se je zbrala elita piscev v krščanskega nazora, ki se niso strinjali z integralizmom in avtoritativnostjo določenih struj med tedanjimi slovenskimi katoličani in z oportunistom slovenske oficijelne politike.

Predavatelj se je po kratkem uvodu, v katerem je omenil krizo pri »Dom in svet« in Kocbekovo »Premišljevanje o španiji«, omejil na to, da je prebral najznačilnejše odlomke iz člankov Kocbeka, Solarja, Gosarja, Lampreta in nekaterih drugih avtorjev v prvem letniku, da bi si lahko poslušavci sami ustvarili mnenje o kvaliteti in o nameni revije. Ta namen je tudi dosegel, kot je pokazala izredno živa in zanimiva debata, ki je sledila in ki jo je moral predsednik Sergij Pahor končno zaradi pozne ure kar »na silo« končati. Diskutante pa so zanimala predvsem politično-socialna vprašanja v zvezi z nameni in pisanjem »Dejanja«. Nekdo izmed njih je upravičeno vprašal, kakšen odmev je imelo v tedanji slovenski javnosti in pri vodstvu slovenske politike npr. razkritje Jožeta Lampreta o strašnih socialnih razmerah v župniji Ribnica na Pohorju v razpravi »Tvarno-duhovna struktura župnije Ribnica na Pohorju«.

Zelo živahno, tehtno in ponovno je posegel v debato Boris Pahor, zlasti ko se je debata vrtela o nekaterih kritičnih pripombah predavatelja, npr. da so Edvard Kocbek in njegovi glavni sodelavci sicer bistro zaznavali in ugotavljali simptome globoke krize, v kateri je bil tedaj slovenski narod tako v socialnem kot kulturnem pogledu, posebno pa še v političnem, vendar pa sami tudi niso izdelali nobenega konkretnega programa in so se umikali pred konkretno politično akcijo, ki je bila nujno potrebna. To tudi zato, ker niso analizirali in spoznali pravih vzrokov krize, namreč odtujenost slovenskih izobražencev narodni resničnosti zaradi odtujevalnih ideologij, ki so že mnogo prej, že v 19. stoletju, vdrle v slovenski prostor in ga preplavile, najprej ideologija »ilirizma«, še mnogo bolj pa ideologiji panslavizma in »jugoslovenstva«, ki

Poravnajte naročnino!

so povzročile, da izobraženci niso znali več konkretno dojemati in presojeti slovenskih narodnih problemov in so izgubili čut za slovensko naročno individualnost. Zaradi take odtujenosti narodni resničnosti slovenski izobraženci tudi niso mogli »prebaviti« socializma in drugih univerzalnih idej, ki so zajemale tudi slovenski narod, in jih niso znali konkretno prilagoditi slovenski politiki. Ker take analize ni bilo, so avtorji v »Dejanju«, kot npr. Kocbek, krivili za neučinkovitost in odtujenost slovenskih izobražencev njihovo dozdevno moralno pokvarjenost.

Iz take netemeljite analize preteklosti je izviralo tudi netočno in nestvarno izražanje, da so nekateri med njimi uporabljali izraze kot »zdaj ko živimo v svoji nacionalni državi«, misleč takratno Jugoslavijo, v kateri sta bila zabranjena

celo pojma Slovenija in »slovenski jezik« kot tudi slovenska narodna zastava in je bil slovenski narod popolnoma podrejen beograjskemu centralizmu. Kar pa zadeva socialne probleme, je predavatelj v debati opozoril na dejstvo, da je bilo »Dejanje« edino med katoličani, ki jih je razkrivalo, medtem ko so bili sicer katoličani in »liberalci« precej gluhi za to problematiko, pač pa so marksistični avtorji kot npr. Kerenčič in Mördendorfer, objavljali izčerpne razprave s terena. To je bil potem tudi eden izmed vzrokov uspeha komunistične politične akcije.

Diskusija je pokazala, da ljudi taki argumenti zelo zanimajo, da pa so jim predvojne razmere v Sloveniji bolj malo znane. V debati je bilo mimogrede načeti tudi nekaj drugih zanimivih problemov, npr. vloga primorskih beguncev v predvojni Sloveniji in Jugoslaviji in odnos prebivstva do njih. Ne bi bilo slabo, ko bi prišlo na vrsto še kako predavanje oziroma diskusija o takih temah. Obžalovati je, da ni bilo navzoče več mladine. Tudi to je znak odtujenosti slovenski narodni problematiki.

Med poslušalstvom so bili poleg Borisa Pahorja pisatelji Vinko Beličič, Alojz Rebuta in Zora Tavčar, kritik univ. prof. Martin Jevnikar, ki je tudi posegel v debato, zgodovinar univ. prof. J. P. Rjevec, pa tudi več časnikarjev in drugih znanih kulturnih osebnosti.

Dvajset let »Cecilijanke«

Letošnja Cecilijanka, ki je bila v soboto 18. in v nedeljo 19. novembra v Gorici, je bila najvažnejši kulturni dogodek v zadnjih mesecih in to tudi upravičeno, saj je letošnja revija pevskih zborov zadobila globlji pomen in širšo razsežnost. Predvsem gre za 20-letni jubilej. V brošuri, ki jo je ob tej priložnosti izdala Zveza katoliške prosvete, beremo v uvodu, da se je Cecilijanka »v dvajsetletnem obdobju razrasla v močno in že uveljavljeno pevsko revijo, ki je trdno pognala svoje korenine ne samo na goriških, ampak tudi na širših primorskih tleh.«

To je dejstvo, ki ga ne more izpodbiti niti najstrožji kritik. Lahko bi se ugotavljalo, da niso bile v dvajsetih letih vse Cecilijanke vedno na najvišji ravni, resnica pa je, da je ta revija bila vedno izredna vzpodbuda za naše goriške zборе in praznik slovenskega petja. To je potrdila tudi letošnja prireditelj. Prijavilo se je 17 zborov iz zamejstva in 2 iz Slovenije, ki jih navajamo po vrstnem redu: Moški zbor Štmauer, Dekliški zbor Devin, Svoedenjski Nonet, Mešani zbor Rupa-Peč, Komorni mešani zbor Nova Gorica, Mešani zbor Štmauer, Goriški dekliški zbor, Moški zbor »Brda« Plešivo-Krmin, Fantje izpod Grmade, Mešani zbor »Fr. B. Sedej« iz Števerjana, Dekliški zbor »Danica« z Vrha, Mešani zbor »Hrast« iz Doberdoba, Mešani zbor »Rečan« iz Slovenske Benečije, ženski zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, Mešani zbor »Planinka« iz Ukeve, Mešani zbor iz Štandreža, ženski zbor »Triglav« iz Bukovice in goriška zbor »Lojze Bratuž« in »Mirko Filej«.

Poleg tega številčnega podatka pa je treba o letošnji Cecilijanki zapisati, da je bila pomembna tudi v kakovostnem pogledu.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU v sodelovanju s Koordinacijskim odborom prosvetnih društev dolinske občine vabi k vpisu abonmaja za sezono 1978-79 v gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu.

SPORED PREDSTAV:

1. Miroslav Krleža: LEDA
  2. Carlo Goldoni: NERGAČ
  3. Bertolt Brecht: MATI KORAJŽA
- IN NJENI OTROCI
4. Mihail Bulgakov: IVAN VASILJEVIČ
  5. Lojze Cijak: NEURJE
  6. Ruzante: VRNITEV DOBREGA VOJAKA

Vsaka predstava bo odigrana dvakrat (na dan sobote in na dan nedelje). Vsak abonent bo imel zagotovljen sedež v dvorani.

Cena za šest predstav:

odrasli 6.000 lir - študenti 3.000 lir.

Vpisovanje abonmajev v mlekarni Kofol v Boljuncu od 20. novembra dalje ter pri poverjenikih prosvetnih društev.

V Kulturnem domu v Trstu bo v nedeljo, 26. t. m., ob 17. uri

REVIJA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Komaj so začeli trije veliki newyorški dnevniki po večmesečni stavki tiskarskega in časnikarskega osebja spet izhajati, že jim grozi nov stavkovni val. Tiskarsko osebje se upira avtomatizaciji v tiskarnah, časnikarji pa zahtevajo novo kolektivno pogodbo, ki je zapadla 30. marca.

Če ostanemo pri statističnih ugotovitvah, moramo povedati, da se je letošnja Cecilijanka udeležilo veliko število ljudi in da so bili prisotni tudi ugledni predstavniki političnega življenja. Med občinstvom smo opazili deželnega svetovalca Dragota Štoka, jugoslovanskega konzula v Trstu Renka, predsednika goriške pokrajine pa je zastopal odbornik Fabbro. Del sporeda je snemala tudi televizijska agencija Alpe-Adria, v celoti pa radijska postaja tržaškega radia.

Pred zaključkom pevske revije v nedeljo popoldne so predstavniki prosvetnih organizacij, Slovenske skupnosti in števerjanske občine podelili priznanje nastopajočim skupinam. Prepričani smo, da je ta pobuda hvalevredna, saj je prav, da se spomnimo vseh tistih, ki že dolga leta skrbijo za naše narodno in cerkveno petje in s tem krepijo narodnostno zavest med našim ljudstvom. Marsikdo je ob tem javnem izražanju priznanj obrnil svoj pogled v preteklost in obudil spomin na prvo Cecilijanko, za katero je dal pobudo prof. Filej. Da se je ta tradicija ohranila celih dvajset let, gre zasluga tudi našim pevovodjem in vs. m. pevcem, prav gotovo pa tudi Zvezi slovenske katoliške prosvete.

Kar se tiče letošnjih nastopov, lahko z zadovoljstvom beležimo nekatera novosti. Predvsem bi lahko na splošno rekli, da so vsi zbori dokazali večjo zavzetost in boljšo pripravo; zdi se nam, da je bila letošnja Cecilijanka očitno kvalitetnejša. Pomembno je tudi to, da sta letos nastopila celo dva zbor iz matične domovine; to nedvomno predstavlja velik doprinos k medsebojnemu spoznavanju in kulturni izmenjavi na tem področju.

(nadaljevanje s 6. strani)

Saša Rudolf

Druga stran »Mundiala«

Za tropski čudež je Evropa izvedela razmeroma pozno, lahko bi celo rekli, da so širokim evropskim množicam slapovi Iguazu še danes neznani. O edinstveni vodni igri so prvi pisali jezuiti, ki so sredi 16. stoletja ustanovili na sedanji tromeji med Argentino, Paragvajem in Brazilijo indijansko republiko. Prav po jezuitih - misijonarjih pa je dobila svoje ime najsevernejša argentinska pokrajina Misiones. Svoje delo so jezuiti pričeli res v pravem misijonskem duhu, gradili šole in bolnišnice, vcepili domačinom socialni čut, razvili poljedelstvo in živinorejo, in začeli s plantažnim pridelovanjem čaja mate.

Pri vsem tem delu pa so pazili, da so se ohranili stari običaji, da kulturna tradicija ni šla v pozabo. Bil je to edinstveni poskus samoupravljanja, kajti oblast je vedno ostala v rokah praprebivalcev - Guaranijev, jezuiti so bili le svetovalci, ki se niso vmešavali v politične odločitve. Indijanska republika je imela v dobi svojega vrhunca celo lastno vojsko.

Kraji na tromeji so bili za belce nedostopni, čeprav so jezuiti — edini, ki so imeli domovinsko pravico — pospeševali trgovino z ostalim svetom. Belopolti trgovci so se ustavljali na meji indijanske republike in tu opravljali svoje kupčije.

Tirolski jezuit Sepp je zapisal, da so bili misijonarji prepričani, da je Bog nalašč

ustvaril slapove in brzice, da bi z njimi obvaroval Guaranije pred belim človekom, kajti Španci so v svojem nenasitljivem pohlepu po zlatu in srebru pluli z ladjami navzgor po reki Paranà vse do slapov in brzic, preko katerih pa niso mogli.

Česar z juga niso zmogli španski conquistadores, pa so zmogli s severa Portugalci. Bandeirantes, pustolovci portugalskega porekla, so kaj kmalu spoznali, da je indijanska republika pravi rezervat sužnjev. Prišel se je lov na Indiosa, ki je predstavljal zastojno delovno silo. Na desetisoče Indijancev je izgubilo prostost, odgnali so jih na sever in jih prodali.

Jezuiti so z zadnjimi 12 tisoč Guaraniji pobegnili po reki Iguazu navzdol, dokler niso prišli do slapov. Sprva so jih skušali obiti s čolni - drevaki na ramenih, vendar ni šlo. Po lianah so se spustili v dolino, kjer so pričeli tesati nove čolne. Toda Portugalci s severa in Španci z juga so jih stisnili v klešče. Časa ni bilo dovolj, da bi lahko natesali čolne za vse. Le nekaj sto se jih je lahko spustilo po Paranaju, ostali pa so skušali prodreti skozi pragozd, v katerem so umirali drug za drugim.

Španci in Portugalci so končno dosegli, da so jezuite izgnali s področja, misijonske postaje so propadle, znova jih je zarastel tropski pragozd. Preživeli Guaraniji so se raztepli po divjini in polagoma

prešli k staremu načinu življenja po puebljih. Utopija v pragozdu se je tako končala, spomin na prvi poskus samoupravljanja v pragozdu pa je ostal le še v imenu pokrajine Misiones.

In vendar so se nekatere misijonske postaje ohranile vse do konca druge svetovne vojne. Tedaj so s pomočjo organizacije Odessa to obširno pokrajino na tromeji pokupili preživeli esesovci, ki so imeli odprte račune s človeštvom, saj jih v neobljudenih krajih roka pravice ni iskala.

S svojo sistematičnostjo so bivši nacisti zgradili ogromne plantaže, estancie, letalske steze. Kaj kmalu so spoznali, da je zemlja kot nalašč za plantažno gojitev borovcev, ki tu zrastejo v sedmih letih toliko kot pri nas v štiridesetih. Borov les služi papirnati industriji. Poleg borovcev so nepregledne plantaže grmičevja čaja mate, nad katerim imajo nemški novonaseljenci, bivši nacisti, pravi monopol. Pa še plantaže tropskega sadja, zametki turizma — vse to polni žepe potomcev v Južno Ameriko pribeglih Arijev. Nič čudnega torej, da je v mestecu Puerto Iguazu skoraj več plavolascev kot pa ljudi s črnimi lasmi, ki so tipični za Indiosa. Ti žive v odročnih puebljih, do nekaterih je moč priti z avtomobilom, vendar po treh, štirih urah vožnje. In vendar se tudi ta mali napor splača, če hočemo spoznati na kraju samem, kako so živeli Guaraniji pred stoletji. Civilizacija jim je prinesla le alkohol, ki jih uničuje, tako da je domači tridesetletnik bolj podoben starcu kot moškemu v polni življenjski dobi.

(Dalje)

Dvajset let »Cecilijanke«

(Dalje na 7. strani)

Nadalje je treba poudariti tudi nastop treh novih pevskih skupin, ki so se prvič predstavile na Cecilijanki; to so dekliški zbor z Vrha, ženski zbor »Lojze Bratuž« in mešani zbor iz Štavnice. Vse to nam daje poguma, saj lahko mirno zapišemo, da so te novonastale skupine zagotovile za našo bodočnost in jamstvo, da bo naša pesem še živeła.

Ob koncu pa naj še poudarimo, da je Cecilijanka naš najlepši praznik. Praznik našega petja, a obenem tudi srečanje zamejskih Slovencev, ki jim je petje sredstvo za izražanje pomembnih vrednot.

A. V.

»Država je dolžna zaščititi manjšine«

■ nadaljevanje s 1. strani

ditev odprtih vprašanj in najvišjega varuha republiške ustave naproša, naj v okviru svojih pristojnosti posreduje, da se čimprej odobri zakon o globalni zaščiti celotne slovenske narodne manjšine v Furlaniji - Julijski krajini, kar je nujno za njen obstoj in nadaljnji razvoj.

V razgovoru s člani slovenskega odposlancev se predsednik republike seveda ni spuščal v podrobnosti, vendar je izrednega pomena njegova izjava, da je »država dolžna zašči-

titi manjšine«, ker tako predvidevata duh in črka republiške ustave. Država — je nadaljeval — ne bo v vašem primeru ničesar darovala, ampak le naredila svojo dolžnost. Obljubil je, da bo posredoval pri predsedniku vlade Andreottiju, pri predsedniku senatne zbornice Fanfaniju in predsedniku poslanske zbornice Ingrau, da se čimprej začne razprava o zakonskih predlogih oziroma osnutkih za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Kot prekajen bojevnik proti fašizmu in kot eden glavnih voditeljev odporniškega gibanja se je predsednik Pertini spomnil prispevka, ki so ga slovenski ljudje dali v skupnem boju proti fašizmu, kar je imel še pred kratkim priložnost ugotoviti, ko se je v Čedadu udeležil odkritja spomenika padlim partizanom, Italijanom in Slovencem.

Vsi vemo, da predsednik republike po ustavi ni pristojen za urejanje takih vprašanj, kakršna so manjšinska, a prav tako vemo, da s svojo avtoriteto lahko vpliva na pristojne oblasti, da se začno zanimati tudi za ta vprašanja in končno tudi Slovencem v Italiji z zakonom zagotovijo obstoj in razvoj.

—o—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB
Trst

vabi člane in prijatelje

na pogovor z DRAGOM LEGIŠO
ob 10-letnici okupacije Češkoslovaške

v soboto, 25. novembra, ob 19. uri v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

Za samostojnost Quebeca

Kvebeški deželni minister za vzgojo Jacques Yvan Morin je izjavil, da bo verjetno v jeseni prihodnjega leta v Quebecu ljudsko glasovanje (referendum) o bodočem statusu te dežele, ki hoče postati samostojna. Z ostalo Kanado bi bila povezana samo še gospodarsko, bila pa bi suverena država. Quebecska zbornica pa bo že v kratkem razpravljala o razpisu takega referenduma. Dežela Quebec meri 1,540.000 kvadratnih kilometrov in ima nad 6 milijonov prebivalcev, ki so po veliki večini potomci francoskih kolonistov in govore francosko. Kanadčanov francoskega porekla je samo za kakih 100.000 manj kot tistih angleškega izvora; vsi drugi Kanadčani so se priselili od drugod. Več kot milijon pripadnikov imajo še naslednje narodnosti: Ško-

ti, Irci in Nemci, nad pol milijona je Italijanov in Ukrajincev, od 250.000 do pol milijona pripadnikov pa štejejo Holandci, Poljaki in Indijanci, ki pa so seveda v Kanadi doma od nekdanjih Indijancev je zdaj okrog 265 tisoč, Eskimov pa 18.000.

—o—

V KORIST LADINSKI SKUPNOSTI

Predlog ustavnega zakona v korist ladinške narodnostne skupnosti v Tridentinski pokrajini, ki ga je že odobrila poslanska zbornica, je zdaj predmet razprave v senatu. Namen pobude je zagotoviti predstavnštvo ladinške skupnosti v občinah v Moeni in drugih šestih občinah, v katerih se ladinščina uporablja v otroških vrtcih in se obvezno poučuje v osnovni šoli.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOOO 27 OOOOO

Avgust je prišel domov nezadovoljen, iz njegovih besed je zvenela bridkost: »Ni bilo narediti denarja, zahtevaj od konca kolikor te je volja, saj moraš le popuščati do zadnjega beliča! Kakšni so pa to ljudje tukaj? Uboge reve, vsa sodrga, kar je je, saj jih ni sram najbolj umazanih ponudb. Levanger!« se je namrdnil, »ali si kdaj stopil v klavernejše gnezdo? Poskusil bom še jutri, prodajal bom pod vsako ceno. Nato odpotujem.«

»Ali si prodal caričino uro?« je vprašal Edevart.

»Kako naj bi bil prodal caričino uro! Kaj pa, misliš, bi bil dobil zanjo v tem gnezdu?«

»Pa gre?«

»Kako pa da gre. Zakaj vprašuješ?«

»Lahko jo prodaš v Trondhjemu,« je rekel Edevart.

»Lahko, da me pri tisti priči primejo.«

Vse se je zdelo Avgustu enako temno, bil je nezadovoljen in muhast, da je bilo z njim nemogoče. Prišel je v to levangersko mesto s petimi tisoči prebivalcev in upal, da bo na široko trgoval z nakitom in dragim kamenjem, pa je bil razočaran. Sicer ni bil niti malo žalosten, navsezadnje je le prislužil pri svojih rečeh denarja, a bil je jezen in togoten zaradi neuspeha; zakaj velika slava je šla zdaj tudi po vodi.

Zjutraj je preštel vse svoje dragotine in je kar na slepo nastavljal cene po levangerskih cenah in plaho mrmral nizke številke. Edevart je za gotov denar kupil majhen zlat medaljon, ki se nosi na traku, nič posebnega, in Avgust ni hotel zanj nič vzeti, pa ga je Edevart prisilil, da je spraval zanj toliko, kolikor je bil prej zanj določil.

Edevart je sedel sam v svoji sobi in se dolgočasil. Čutil je, da je najbolje, ako se nič kaj preveč ne kaže zunaj, da ga ne bi spoznali in nemara zopet zasledovali, na drugo plat pa ni vedel pod milim Bogom kaj s seboj začeti; misliti in mozgati bi bilo brez koristi, in da bi kaj čital, to mu je mrzelo prav tako kakor prej. Ko je bil Avgust za kosilo doma in je nato zopet odšel, se je odpravil tudi Edevart na pot, hotel je le tvegati, dnevi so bili zdaj kratki in zgodaj se je mračilo.

Avgusta ni bilo nikjer videti, pač pa je kolovratil v neki razdalji stari Papst, govoril je kakor znanec z vsemi ljudmi, zdaj pa zdaj je potegnil uro iz žepa in jo kazal kupcu. Edevart je prepoznal vsako njegovih kretanj in bi bil mogel skoraj uganiti besede.

Kar stopi iz neke hiše Avgust. Ali je pijan? Kaj še! Toda bil je dobre volje, ves zmagoslaven: »Zdaj sem začel hoditi po hišah,« je rekel, »da bi se bil tega že prej spomnil! Bil sem pri zlatarju samem in prodal nekaj malega, pa ta si ni mogel kdo ve kaj nabaviti. Zdajle sem prišel od lekarnarja, prodal sem zlato uro.«

»Kaj — !«

Avgust je prikimal: »In še dobro sem privil ceno. Bila je ista dama, ki je kupila poročni pajčolan, lekarnarjeva žena, ni ho-

tela verjeti, da je bila ura ruske carice, jaz pa sem se prekrizal in nato je poklicala lekarnarja noter. 'Prav' je rekel lekarnar, 'če jo želiš imeti, jo kar vzemi!' O Edevart, zdaj se je izprožilo, zdaj stopim še drugam, dosti oficirjev stanuje v mestu, baje živi tu neki bogat kapitan. Kaj ti hočejo ti fantje?«

Nekaj fantov je nagovorilo Edevarta, razburjeni kupci od včeraj, ki so se pritoževali, da so bili opeharjeni, njihove ure da so za nič, da so jih preiskali; zdaj so hoteli kupčijo razdreti, denar nazaj!

Toda zdaj Edevart ni imel več polnih žepov ur, da bi se bil moral zavoljo njih paziti, odrinil je vsiljivce in rekel, naj ga puste pri miru. Kaj ima prav za prav on s Papstovimi slabimi urami opraviti? Bil je samo nastavljenec in je prodajal blago, že mogoče ničvredno blago, pa kaj potem? Kupčija je kupčija. Vsi imajo debelo kožo, zakaj je ne bi imel Edevart?

Tako so prišli po cesti, ves čas zmerjaje drug drugega, fantje so kričali vsakomur, ki je prišel mimo, da je to tisti poba, ki jim je prodajal tombakaste ure za srebrne, zdaj pa bo že plantal. Prišli so tudi do Papsta, in fantje so razložili tudi njemu, da jih je ta možak imel za bedake, jih oblebetal in jim vsilil slabe ure, potegnili so Edevarta predenj in kazali na njegove prsi in govorili: »Tukajle stoji.«

Papst je majal z glavo, užaloščen nad takim svetom, med katerim mora živeti, ter začel mirno razpravljati: »Pustite vendar mladega moža, naj gre svojo pot, izpustite ga, da bo mogel naprej! Svoje ure dajte kar urarju v popravilo,« je rekel fantom, »to vas ne bo dosti stalo, pa boste imeli vsaj svoje ure!«

»Kaj, saj so čisto nove ure,« so vpili, »ali naj dajemo čisto nove ure popravljati? To je pa že od sile! Še ko smo jih kupovali, so se ustavile, šle so menda samo, dokler jih je on tresel.« —

Res, Papst je bil poražen, a zlepa jim je prigovarjal in prigovarjal, zadnje, kar je Edevart čul, to bile téle starčeve besede: »Ne smete si kupovati ur pri komerbodi, kupovati jih morate pri Papstu, ta ne goliufa!«

Edevart se je vrnil v svoj stan in ni stopil več na cesto. Bilo mu je dovolj. Zopet je pogledal preko ograje, ni bilo videti velikega zrcala in zlatnine, to je bil svet, kjer vsak vsakega slepari ...

Avgust je prišel po končanem dnevnem popravilu domov. Ni spečal vsega, toda za boječ je pustil neke in nosil zdaj vso svojo štacuno v žepih. »Zabojček sem moral vreči proč,« je rekel, »nekaj se mi je pripetilo. Pa ga le ni hujšega brloga, kot je to mesto. Bog daj, da bi bil že odtod! Odpotujva, Edevart, pa če bi moralo biti še nočoj!«

»Nocoj ne moreva odpotovati.«

Avgust je pripovedoval: »Prodal sem nekaj dragih reči kapitanu, stanuje zunaj mesta, bila je dolga pot, capal sem in capal, da bi kam prišel. Pa sem prišel mimo velike hiše in nisem vedel, kaj je bila, vendar sem stopil tudi vanjo. Bila je šola. Kaj bi jaz v šoli? Pa je prišel učitelj in vpra-

šal, kaj hočem. Bil sem Rus in sem hotel kaj prodati — ničevno, ali kakor sem že rekel. Pogledal je samo mimogrede v mojo skrinjico, zakaj tak učitelj nima kdovekaj denarja. 'A, tako, Rus si?' je dejal, 'to je lepo, pridi in sedi, zaj sem se naučil nekaj ruskega, ko sem bil za učitelja v Hammerfestu!' In na to je začel z menoj po rusko. Prekleta reč! Pokimal sem in se zasmejalo in se pokrival, on pa je nekaj vprašal, na kar je hotel imeti odgovor, in jaz sem rekel, 'ješčo kedaj?' in še nekaj prismojenih besed. Tega ni razumel in je zmajal z glavo. Seveda sem imel revolver pri sebi, ali da bi človeka ustrelil samo zato, ker zna po rusko, mi le ni dalo srce, zato sem se naredil jeznega in besnega in trdo zaprl pokrov svoje skrinjice in gledal, kako bi izginil iz hiše. On pa je stal in gledal tako podmuljeno za mano, da sem se zbal, da mi jo hoče zagosti in me naznaniti. Niti tukaj se ne čutim čisto varnega.«

(Dalje)

Novice z Goriškega

SLOVENSKA SKUPNOST PODPRLA DELAVCE IN ŽUPANA V SOVODNJAH

Dne 19.11.1978 se je v Sovodnjah, ob prisotnosti predstavnikov pokrajinskega tajništva, sestala sekcija Slovenske skupnosti za Sovodnje in razpravljala o težkem položaju, ki je nastal v občinski upravi po odstopu župana Jožefa Češčuta.

Slovenska skupnost odločno podpira borbo delavcev tekstilne tovarne v Sovodnjah za ohranitev delovnih mest, ki jih ogroža kritično stanje tekstilne industrije. V tej luči ocenjuje delovanje sovodenjskega župana, ki se je prizadeval na demokratičen način prispevati k rešitvi težavnega položaja, v katerem se je znašal naš človek.

Odločno obsoja in zavrača zato napad PCI na osebo župana, kateremu izraža vso svojo solidarnost.

Slovenska skupnost zahteva, da se takoj reši politična kriza na občinski ravni in izjavlja, da je pripravljena prevzeti svoje odgovornosti v sodelovanju z vsemi tistimi silami, ki so resnično pripravljene ohraniti in jamčiti slovensko bodočnost sovodenjske občine.

RAZSTAVE OB SEJMU SV. ANDREJA

Za praznik sv. Andreja, ki privabi v Gorico veliko število gostov iz okolice in tudi iz Slovenije, bo v razstavnih prostorih Espomega sejma kmetijske opreme. Sejem prireja goriška trgovinska zbornica, združenje trgovcev in goriška občina. Že tretje leto se za sv. Andrej zberejo številni razstavljalci kmetijskih strojev, letos pa bo ta sejem zadobil še večji obseg; razstavljenе bodo nekatere novosti, poleg italijanskih, nemških, francoskih in ameriških bodo prisotni tudi jugoslovanski gospodarstveniki tega področja. To je tudi povsem razumljivo, saj so v Gorici številne kvalificirane trgovine, ki v glavnem trgujejo z jugoslovanskimi klienti. Sejem bo trajal od 29. novembra do 4. decembra; za to priložnost bodo organizatorji poskrbeli tudi za razstavo najboljših vin, kar je bila vedno tipična podoba Andrejevega sejma. Ob tej priložnosti bo prišlo tudi do prireditve razstave slik, ki jih bodo predstavili dijaki iz Gorice in Nove Gorice.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77.21.51